

N:o 5.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtelse af kronomark till Arjeplogs kommun i Norrbottens län; gifven Stockholms slott den 10 december 1897.

Genom utslag den 1 februari 1893 angående afvittring af Arjeplogs socken har Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län fastställt ett af afvittringslandtmätaren G. M. Svalbe upprättadt förslag, enligt hvilket, med anledning af derom gjord framställning, till kyrkostad åt Arjeplogs socknemän afsatts 7.7570 hektar inegor, 92.8200 hektar duglig skogsmark och 158.0750 hektar impediment eller tillhoppa 258.6520 hektar med en i förhållande till egornas afkastning beräknad ränta af 64.988 öre och ett emot räntan svarande skattetal af $\frac{3}{2}$ mantal; och har derjemte förklarats, bland annat, att kyrkostaden finge, tills vidare och intill dess annorlunda förordnades, af sockemännen mot åsatt skatt disponeras, äfvensom att vissa ängar och åkrar, hvilka tillhört Arjeplogs församlings prest- och skolbord och utan vederlag fallit inom kyrkostadens område, finge af prest- och skolbordens innehafvare fortfarande nyttjas under fem år, räknadt från tillträdet af de nya ego-lotterna, efter hvilken tid berörda lägenheter skulle tillfalla kyrkostaden, dock utan att derigenom hinder finge möta för blifvande reglering af kyrkostaden.

I en till Kongl. Maj:t stäld ansökning har folkskolläraren Frans Fjellström, å Arjeplogs kommuns vägnar, enligt honom vid kommunalstämmor den 27 maj och den 27 september 1896 meddeladt uppdrag, i underdånighet anhållit, att, enär den inskränkta rätt, hvarmed kommunen för närvarande innehade kyrkostaden, utgjorde hinder för dennas ändamålsenliga reglering och det syntes önskvärdt, att såväl tjenstemän som äfven handlande, handverkare och arbetare, hvilka nedsatt eller ärnade nedsätta sig inom kyrkostaden, kunde med full eganderätt förvärfa tomter derstädes, men för sådant ändamål erfordrades, att åtminstone någon del af kyrkostaden med eganderätt öfverlättes å kommunen, föl-

jande till Arjeplogs kyrkostad hörande områden måtte till kommunen under eganderätt upplåtas, nemligen dels den kyrkostaden tillagda mark, som vore belägen å en i sjön Hornafvan utskjutande udde, dels den så kallade Kyrkholmen, dels ock ett å Öberget beläget område, som å en vid ansökningen fogad, af afvittringsstyresmannen H. W. Boström till riktigheten vitsordad kopia af karta öfver kyrkoplatsens område finnes utmärkt inom punkterna A, B, C, D och E.

Med öfverlemnande af berörda ansökning har Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län i underdånig skrifvelse den 3 december 1896 anført, att det område, hvartill kommunen sålunda önskade förvärfva eganderätt, enligt intyg af bemälde Boström innehölle 119.0940 hektar, hvaraf 2.0010 hektar åker, 5.7560 hektar äng, 12.0500 hektar duglig skogsmark och 99.2870 hektar impediment, att samma område vore å nämnda kartekopia utmärkt af med röd färg inåt fördrifna linier inom punkterna B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M och B, att inom dessa gränslinier äfven fölle en mindre holme eller ett stengrund, som dock ej vore dugligt till byggnadsplats och ej heller afsåges i ansökningen eller inginge i sist uppgifna egovidd, samt att ifrågavarande område, till omkring fem sjettedelar bestående af impediment, icke kunde hafva något egentligt värde för Kongl. Maj:t och kronan, hvaremot det för kommunen och de enskilde, som redan bosatt sig derå eller derstädes önskade skaffa sig egna hem, vore af yttersta vigt att kunna förvärfva sig tryggad rätt till byggnadsgrunder för sina hus.

I följd häraf och då områdets areal ej vore större, än som erfordrades för det med upplåtelsen afsedda ändamål, har Kongl. Maj:ts befallningshafvande hemställt, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att medgifva, att ifrågavarande område finge för alltid under vissa vilkor upplåtas till Arjeplogs kommun.

Efter erhållen nådig remiss har kammarkollegium med underdånig skrifvelse den 18 maj innevarande år öfverlemnadt inhemtadt yttrande i ärendet från domänstyrelsen, som, efter det vederbörande jägmästare upplyst, att ifrågavarande område, hvilket delvis redan vore bebygdt såsom kyrkostad, hufvudsakligen utgjordes af impediment och så stembunden mark, att till försågning användbart virke ej syntes kunna der utväxa, förklarar sig icke hafva något att erinra mot bifall till förevarande ansökning. Derjemte har kammarkollegium infortrat och med samma skrifvelse öfverlemnadt underdåniga yttranden från skolrådet i Arjeplogs församling samt innehafvarne af prest- och skolborden derstädes, hvilka samtliga tillstyrkt bifall till ansökningen på de af Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna vilkor.

För egen del har kammarkollegium, med tillkännagifvande att Arjeplougs kyrkostad icke vore i jordeboken införd, till den underdåniga ansökningen tillstyrkt bifall på sätt och med de vilkor, Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagit.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva,

att ifrågavarande område, 119.0940 hektar, må under eganderätt upplåtas till Arjeplougs kommun utan annan afgäld än den, som kan anses inbegripen i den ränta, hvilken vid afvittringen faststälts att utgå från hela det för kyrkostaden afsatta och till $\frac{3}{2}$ mantal skattlagda område, med rätt för kommunen

dels att å området upplåta mark åt enskilde för bebyggande mot de vilkor, kommunen kan finna skäligt föreskrifva, dock med iakttagande dervid att de, till hvilka mark för nämnda ändamål af kommunen upplåtes, skola vara skyldiga att ställa sig till efterrättelse de ordningsstadganden, Kongl. Maj:ts befallningshafvande kan finna skäligt meddela i afseende å områdets bebyggande; att egare af redan å området uppförda byggnader skola ega företrädesrätt att för dem erhålla nödigt tomtutrymme mot löseskilling, som, derest öfverenskommelse om beloppet ej kan träffas mellan vederbörande, skall bestämmas af Kongl. Maj:ts befallningshafvande; att statens inom området belägna lappskola skall, tillsvidare och intill dess densamma varder till annat ställe förlagd, bibehållas vid det tomtutrymme, densamma nu upptager; att genom upplåtelsen någon rubbning ej må ske i den genom afvittringsutslaget innehafvaren af Arjeplougs prestbord för viss tid tillerkända nyttjanderätt till åtskilliga inom området fallande åker- och ängslägenheter; samt att innehafvaren af Arjeplougs skolbord skall, tillsvidare och intill dess annorledes varder förordnad, bibehållas vid nyttjanderätten till de i nyssberörda utslag uppgifna egofigurer, hvilka fallit inom kyrkostadens område;

dels ock att, tillsvidare och intilldess annorlunda kan varda af Kongl. Maj:t bestämdt, disponera för tomterna inflytande försäljningsmedel och tomtören till bestridande af sådana utgifter, som finnas erforderliga för områdets behöriga ordnande.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Hans Wachtmeister.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 december
1897.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Statsråden: herr friherre ÅKERHIELM,
                  WIKBLAD,
                  GILLJAM,
                  friherre RAPPE,
                  CHRISTERSON,
                  ANERSTEDT,
                  VON KRUSENSTJERNA,
                  grefve WACHTMEISTER.

Departementschefen, statsrådet grefve Wachtmeister föredrog slutligen:

En af folkskolläraren Frans Fjellström, å Arjeplogs kommuns vägnar, enligt vid kommunalstämmor den 27 maj och den 27 september 1896 meddeladt uppdrag, i underdånighet gjord, af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län med underdånig skrivelse den 3 december 1896 öfverlemnad och till bifall förordad ansökning, deruti — sedan Kongl. Maj:ts befallningshafvande genom utslag den 1 februari 1893 angående afvittring af Arjeplogs socken fastställt ett af afvittringslandtmätaren G. M. Svalbe upprättadt förslag, enligt hvilket, med anledning af derom gjord framställning, till kyrkostad å Arjeplogs socknemän afsatts 7.7570 hektar inegor, 92.8200 hektar duglig skogsmark och 158.0750 hektar impediment eller tillhopa 258.6520 hektar med en i förhållande till egornas afkastning beräknad ränta af 64.988 öre

och ett emot räntan svarande skattetal af $\frac{3}{32}$ mantal, äfvensom förklarar, bland annat, att kyrkostaden finge, tills vidare och intill dess annorlunda förordnades, af socknemännen mot åsatt skatt disponeras, samt att vissa ångar och åkrar, hvilka tillhört Arjeplougs församlings prest- och skolbord och utan vederlag fallit inom kyrkostadens område, finge af prest- och skolbordens innehafvare fortfarande nyttjas under fem år, räknadt från tillträdet af de nya egolotterna, efter hvilken tid berörda lägenheter skulle tillfalla kyrkostaden, dock utan att derigenom hinder finge möta för blifvande reglering af kyrkostaden — Fjellström anhållit, att, enär den inskränkta rätt, hvarmed kommunen för närvarande innehade kyrkostaden, utgjorde hinder för dennas ändamålsenliga reglering och det syntes önskvärdt, att såväl tjenstemän som äfven handlande, handverkare och arbetare, hvilka nedsatt eller ärnade nedsätta sig inom kyrkostaden, kunde med full eganderätt förvärfva tomter derstädes, men för sådant ändamål erfordrades, att åtminstone någon del af kyrkostaden med eganderätt öfverlätas å kommunen, följande till Arjeplougs kyrkostad hörande områden måtte till kommunen upplåtas, nemligen dels den kyrkostaden tillagda mark, som vore belägen å en i sjön Hornafvan utskjutande udde, dels den så kallade Kyrkholmen, dels ock ett å Öberget beläget område, som å en vid ansökningen fogad, af afvittringsstyresmannen H. W. Boström till riktigheten vitsordad kopia af karta öfver kyrkoplatsens område funnes utmärkt inom punkterna A, B, C, D och E, innehållande det område, hvartill kommunen sålunda önskade förvärfva eganderätt, enligt intyg af bemälda Boström 119.0940 hektar, hvaraf 2.0010 hektar åker, 5.7560 hektar äng, 12.0500 hektar duglig skogsmark och 99.2870 hektar impediment;

öfver hvilken ansökning efter nådig remiss underdånigt utlåtande afgifvits af kammarkollegium, dervid kollegium öfverlemnadt inhemtade yttranden ej mindre från domänstyrelsen, som i ärendet hört vederbörande jägmästare, än äfven från skolrådet i Arjeplougs församling samt innehafvarne af prest- och skolborden derstädes.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit hemstälde statsrådet, att Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva:

att ifrågavarande område, 119.0940 hektar, måtte under eganderätt upplåtas till Arjeplougs kommun utan annan afgäld än den, som kunde anses inbegripen i den ränta, hvilken vid afvittringen faststälts att utgå från hela det för kyrkostaden afsatta och till $\frac{3}{32}$ mantal skattlagda område, med rätt för kommunen

dels att å området upplåta mark åt enskilde för bebyggande mot

de vilkor, kommunen kunde finna skäligt föreskrifva, dock med iakttagande dervid att de, till hvilka mark för nämnda ändamål af kommunen upplättes, skulle vara skyldiga att ställa sig till efterrättelse de ordningsstadganden, Kongl. Maj:ts befallningshafvande kunde finna skäligt meddela i afseende å områdets bebyggande; att egare af redan å området uppförda byggnader skulle ega företrädesrätt att för dem erhålla nödigt tomtutrymme mot löseskilling, som, derest öfverenskommelse om beloppet ej kunde träffas mellan vederbörande, skulle bestämmas af Kongl. Maj:ts befallningshafvande; att statens inom området belägna lappskola skulle, tills vidare och intill dess densamma blefve till annat ställe förlagd, bibehållas vid det tomtutrymme, densamma nu upptoge; att genom upplåtelsen någon rubbning ej finge ske i den genom afvittringsutslaget innehafvaren af Arjeplougs prestbord för viss tid tillerkända nyttjanderätt till åtskilliga inom området fallande åker- och ängslägenheter; samt att innehafvaren af Arjeplougs skolbord skulle, tills vidare och intill dess annorledes blefve förordnad, bibehållas vid nyttjanderätten till de i nyssberörda utslag uppgifna egofigurer, hvilka fallit inom kyrkostadens område;

dels ock att, tills vidare och intill dess annorlunda kunde varda af Kongl. Maj:t bestämdt, disponera för tomterna inflytande försäljningsmedel och tomtören till bestridande af sådana utgifter, som funnes erforderliga för områdets behöriga ordnande.

Hans Maj:t Konungen behagade i nåder bifalla hvad statsrådet sålunda hemställt samt förordna, att nådig proposition i ämnet skulle till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Hjalmar Rettig.